

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností, predkladá Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami a ako správca kapitoly štátneho rozpočtu, z ktorej je poskytovaný príspevok štátu na podporu činnosti registrovaných cirkví a náboženských spoločností.

Cieľom právnej úpravy je zmena výpočtu príspevku štátu pre cirkvi, aby sa zvýšila miera solidarity s menšími cirkvami a zabezpečila sa lepšia predvídateľnosť a transparentnosť. Z aplikačnej praxe zákona a požiadaviek dotknutých subjektov vyplynula potreba zmeny faktorov ovplyvňujúcich výšku príspevku štátu a precizovanie niektorých pojmov v zákone. Novelizácia zákona je v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027.

Zákon o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností je výsledkom dlhoročnej diskusie medzi štátom a cirkvami. Jeho implementácia je síce hodnotená pozitívne, no nedávne obdobie ovplyvnené značným rastom minimálnej mzdy a nepriaznivým ekonomickým trendom ukázalo potrebu optimalizovať nastavený systém.

Cirkvi používajú 97 % príspevku štátu na mzdové náležitosti. Počas 5 rokov aplikácie zákona príspevok štátu cirkvám vzrástol o 24 %, pričom minimálna mzda v tomto období vzrástla o 44 %. Mnohým cirkevným subjektom príspevok štátu nepostačuje na vyplácanie minimálnej mzdy, čo cirkvi riešia dopĺňaním z vlastných zdrojov alebo skracovaním pracovných úväzkov. Priemerná mzda duchovného v roku 2023 bola z príspevku štátu 763 eur.

Výška príspevku štátu cirkvám je v súčasnosti upravovaná podľa miery inflácie v hospodárstve Slovenskej republiky a miery valorizácie plátov zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Tieto ukazovatele sa nahradia len mierou rastu minimálnej mzdy. Ide o výrazné zjednodušenie výpočtu a vyššiu predvídateľnosť finančného dopadu na štátny rozpočet, keďže tento ukazovateľ je známy každoročne už v polovici rozpočtového obdobia. Týmto sa zabezpečí každej cirkvi rast príspevku štátu podľa miery rastu minimálnej mzdy. Zároveň sa navrhuje desaťpercentné navýšenie sumy tohto rastu, ktoré sa rozdelí podľa aktuálneho pomeru počtu veriacich. V roku 2025 sa tak zvýši príspevok štátu o 4,6 mil. eur.

Výšku príspevku štátu ovplyvňuje aj počet veriacich zistený podľa oficiálneho sčítania. Zákon stanovuje úpravu výšky príspevku, ak celková religiozita všetkých cirkví poberajúcich príspevok klesne alebo vzrastie o 10 %. Navrhuje sa aplikovať túto úpravu na prípadnú zmenu počtu veriacich konkrétnej cirkvi.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a nálezmi ústavného súdu, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj s medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Prijatie navrhovaného zákona bude mať negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy a pozitívne vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Prijatie navrhovaného zákona nebude mať vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na informatizáciu spoločnosti, nebude mať vplyvy ani na služby verejnej správy pre občana.